

Konuşma

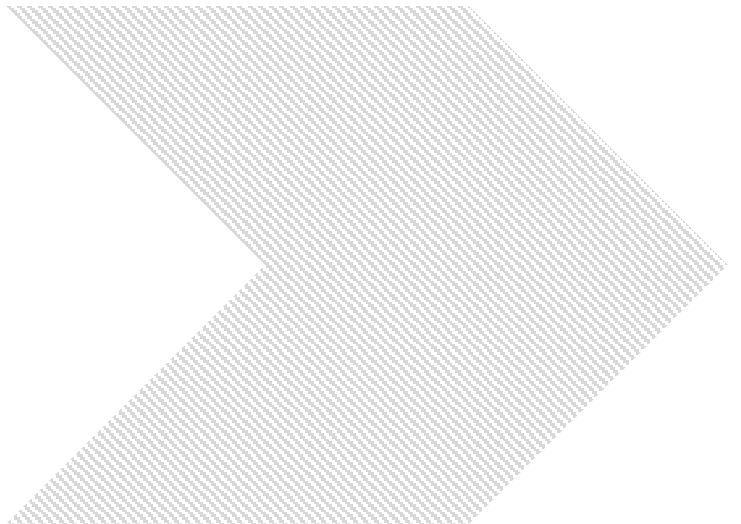
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

Prof. Dr. Şahap Kavcıoğlu, Merkez Bankası Başkanı

Enflasyon Raporu Bilgilendirme Toplantısı 2023-II

4 Mayıs 2023

Ankara

Kıymetli Basın Mensupları, Saygıdeğer Katılımcılar,

2023 yılının ikinci Enflasyon Raporu Bilgilendirme Toplantısı'na hoş geldiniz. Bugün toplantımıza katılan sizleri ve ekranları başında bizleri takip eden izleyicileri saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce Asrın Felaketi 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı bir kez daha rahmetle anıyor; deprem sonrası milletçe gösterdiğimiz yardımlaşma ve dayanışma ruhunun artarak devam etmesini temenni ediyorum.

Konuşmamda, ilk olarak bir önceki Enflasyon Raporu'ndan bu yana açıklanan veriler ışığında ekonomik gelişmelere dair değerlendirmemizi ve para politikası uygulamalarımızı sizlerle paylaşacağım. Sonrasında, orta vadeli enflasyon tahminlerimizi açıklayarak ilerleyen döneme ilişkin değerlendirmelerimizi sunacağım.

Yükselen küresel enflasyon ve finansal koşullardaki sıkılaşıma gelişmiş ülkelerde finansal sistem üzerindeki risklerin artmasına yol açmıştır. Söz konusu gelişmenin beklentilerde oluşturduğu belirsizliğe rağmen, 2023 yılının ilk çeyreğinde küresel iktisadi faaliyet tahminlerimizle uyumlu olarak güçlenmiştir. Takip ettiğimiz yüksek frekanslı göstergeler, 2023 yılında küresel büyümeye ilişkin daha olumlu bir görünüme işaret etmektedir. Ülke ekonomilerinin finansal koşullara beklenenden daha çok dayanıklılık göstermesi ve Çin'in pandemi sonrası açılma süreci nedeniyle küresel talep güçlü seyrederken, küresel arz kısıtları gevşemektedir. Bununla uyumlu olarak, ticaret ortaklarımızın 2023 yılı büyüme tahminleri önceki Rapor dönemine göre yukarı yönlü güncellenmiştir.

2022 yılında, başta enerji olmak üzere, emtia fiyatlarındaki artış nedeniyle yükselen enflasyon, fiyatların gerilemesiyle birlikte küresel çapta aşağı yönlü bir eğilim göstermektedir. Küresel enflasyonun önemli belirleyicilerinden olan doğal gaz fiyatları, tedarik endişelerinin ortadan kalkmasıyla tarihsel ortalamalara yaklaşmıştır. Petrol fiyatları ise 2022 yılındaki yüksek seviyelerine kıyasla düşüş gösterse de tarihsel ortalamaların üzerinde ve jeopolitik riskler nedeniyle dalgalı seyretmeye devam etmektedir.

Bununla birlikte, küresel çekirdek enflasyondaki düşüş daha yavaş gerçekleşmektedir. Yüksek enflasyonun fiyatlama davranışları üzerindeki ikincil etkileri ve talep koşullarının destekleyici olmaya devam etmesi küresel enflasyondaki yukarı yönlü riskleri canlı tutmaktadır.

Son dönemde, bankacılık sektörü kaynaklı sıkıntılar, gelişmiş ülkelerde finansal risklerin artmasına yol açmıştır. Bu durum, merkez bankalarının finansal istikrarı önceliklendirmesine sebep olmaktadır. Bu doğrultuda, gelişmiş ülke merkez bankalarının sağladığı likidite destekleri nedeniyle bilanço büyüklüklerindeki düşüş eğilimi sektöre uğramış ve bilançolarında belirgin bir artış gözlenmiştir. Bunun yanı sıra, gelişmiş ülke merkez bankaları arasındaki para takası anlaşmalarının çerçevesi likiditeyi artırmak amacıyla önemli ölçüde genişletilmiştir.

Bu durum, finansal kırılganlıkları gözetmeyen para politikası uygulamalarının sürdürülebilirliğini gündeme getirmektedir. Türk bankacılık sektörü ise uyguladığımız bütüncül stratejinin desteğiyle güvenli ve sağlam görünümünü sürdürmektedir. Temel bankacılık göstergeleri olan aktif ve özkaynak kârlılığı, likit varlıkların kısa vadeli yükümlülükleri karşılama oranı, sermaye yeterliliği, tahsili gecikmiş alacakların toplam kredilere oranını da içeren çeşitli kriterler bankacılık sektörünün sağlamlığını teyit etmektedir.

Değerli Konuklar,

Türkiye ekonomisine ilişkin gelişmelerden bahsedecek olursak, güçlü politika çerçevemizin ekonomimizin dayanıklılığına sunduğu katkı yatırım, istihdam, üretim ve ihracat gelişmeleriyle net bir şekilde görülmektedir. Ayrıca, ülkemizin güçlü büyümesinin yanında artan verimliliğine ve sanayi üretimi içindeki yüksek teknoloji alanlarındaki ivmelenmeye dikkatinizi çekmek istiyorum.

Gayrisafi Yurtiçi Hasılamız, 2021 yılındaki güçlü performansını 2022 yılında da sürdürerek yüzde 5,6 oranında büyüme kaydetmiştir. Her iki dönemde de Türkiye ekonomisi, küresel ölçekte en yüksek büyüyen ekonomiler arasında yerini almıştır.

Uluslararası kuruluşların yayımladığı verilere göre, ülkemiz başarılı büyüme performansı ile 2022 yılında G20 ve OECD ülkeleri arasında üst sıralarda bulunmaktadır. Buna ek olarak, Türkiye diğer ülkelerle karşılaştırıldığında, son yıllardaki çalışan başına katma değer artışıyla da öne çıkmaktadır. Bu çerçevede, ülkemiz yüksek büyümesini verimlilik artışlarıyla bir arada ilerletmeyi başarmıştır. Son dönemdeki yüksek istihdam artışları ile birlikte düşünüldüğünde, yüksek verimlilik artışları ekonomimizin üretim kapasitesindeki, inovasyon alanındaki ve teknoloji adaptasyonundaki gelişiminin boyutunu yansıtmaktadır. Böylelikle, uluslararası refah karşılaştırmalarında doğru ölçüt olan satın alma gücü paritesiyle bakıldığında, Türkiye ekonomisi kişi başına düşen milli gelirden gelişmiş ülke seviyelerine güçlü şekilde yakınsamaktadır.

Enerji ve emtia fiyatlarındaki artışın olumsuz etkilerine rağmen, ülkemizin bu ekonomik başarıyı ortaya koyabilmesi, finansal kaynaklarını verimli kullanarak üretim kabiliyeti ve kapasitesini sürekli geliştirmesiyle mümkün olmuştur.

Sanayi üretiminde dış talepteki yavaşlamanın etkileri 2022 yılının ikinci yarısında hissedilirken, yılın son aylarında toparlanma gözlenmiştir. 2023 yılı ocak ayında sanayi üretimindeki güçlenme sürmüştü ve yıllık artış oranı yüzde 7,1'e yükselmiştir. Yaşadığımız deprem felaketi sonucunda şubat ayında sanayi üretimi yüzde 8,2 gerilemiştir. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırıldığında ise ocak-şubat ortalamasında önceki çeyreğe göre yüzde 0,4 ile sınırlı düşüş gözlenmiştir.

Tarihimizdeki en büyük felaketlerden birinin yaşandığı ilk çeyrekte sanayi üretiminin nispeten yatay seyretmesi, ekonomimizin dayanıklılığı ve dinamizminin bir göstergesidir. Öncü göstergeler, afet sonrası toparlanmanın gerçekleşmesi ile birlikte sanayi üretimindeki kayıpların güçlü ve hızlı bir şekilde telafi edilmekte olduğuna işaret etmektedir.

Daha geniş bir perspektiften bakıldığında ise ekonomimizin üretim odaklı gelişimi açık şekilde görülmektedir. Sanayi üretim endeksi, son iki yılda yüzde 23,7 artmıştır.

Gelişmiş ülkeler, sanayi üretimlerini pandemi sonrasında uyguladıkları genişletici politikalara rağmen belirgin şekilde artıramamış ve finansal koşulların sıkılaşmasıyla sınırlı kazanımlarını da kaybetmişlerdir. Öte yandan, gelişmekte olan ülkeler bu süreçte daha başarılı bir performans sergileyerek hızlı bir toparlanma gerçekleştirmiştir.

Ülkemiz ise daha da başarılı bir görünüm ortaya koyarak sanayi üretiminde gelişmekte olan ülkeler ortalamasının üç katına yakın artış kaydetmiştir.

Sanayi üretimindeki ivmelenmeye ek olarak sanayi yapımızda da belirgin bir gelişim gözlenmektedir. Sanayi üretim endeksi son iki yılda orta-ileri ve yüksek teknoloji sektörlerinde sırasıyla yüzde 33 ve yüzde 37 artmıştır. Bu çerçevede, yüksek teknoloji üretimimiz verimlilik artışlarına da katkı sunan istikrarlı ve kayda değer bir gelişim göstermektedir.

Üretim yapımızdaki dönüşüme ekonominin dinamik yapısındaki gelişim de eşlik etmektedir. Yerli şirketlerin patent başvuruları 2020 yıl sonundan bu yana yüzde 10 artmış; yerli marka, faydalı model ve tasarım başvuruları ile kurulan şirket sayılarına da yansıyan ve birçok ekonomiyi geride bırakan bir dinamizm ortaya çıkmıştır.

2022 yıl sonu itibarıyla makine-teçhizat yatırımları yıllık bazda on üç çeyrektir büyüyerek, 2022 yılında büyümeye 1,4 puanlık katkı sağlamıştır. Böylece, makine-teçhizat yatırımlarının milli gelir içindeki payı yüzde 13,1'e yükselmiştir. Net ihracat ile birlikte bu iki önemli bileşenin milli gelir içerisindeki payı 2022 yılında yüzde 17,3 ile tarihi zirvesine ulaşmıştır.

Söz konusu güçlü performans, 2022 yılında gözlenen büyük negatif arz şoklarına ve yılın ikinci yarısında küresel iktisadi faaliyetin gerilemesine rağmen elde edilmiştir.

2023 yılında küresel talebin toparlanmasıyla birlikte büyümenin güçlü seyrini devam ettireceğini öngörüyoruz.

Saygıdeğer Katılımcılar,

Yaşadığımız felaketin ekonomimiz üzerindeki etkilerini kapsamlı olarak değerlendirmeye devam ediyoruz. Konuşmamın bu bölümünde depremin iktisadi faaliyet üzerindeki ilk etkilerine dair değerlendirmelerimizi yüksek frekanslı verilere dayanarak sizlerle paylaşacağım.

Deprem sonrasında toparlanma gerek afet bölgesinde gerekse ülke genelinde hızlı bir şekilde gerçekleşmektedir.

Afet bölgesindeki tüketim harcamalarına ilişkin öncü göstergeler deprem sonrasında düşüş göstermiş olsa da yakın zamanda deprem öncesi seviyelerini aşmıştır. Bu durum, deprem genelinde oldukça güçlü bir toparlanma eğilimine işaret etmektedir.

Deprem sonrası toparlanmanın gücüne ilişkin anket göstergeleri de olumlu sinyaller vermektedir. İktisadi Yönelim Anketi verilerine göre gelecek üç aya ilişkin talep beklentisi yükselmiştir. İl bazında incelendiğinde, afet bölgesinin ekonomik ağırlığı yüksek merkezlerinde de üretim ve talep beklentilerinin arttığı görülmektedir.

Afet bölgesinden yapılan ihracat ise, depremi takip eden ilk haftalarda gerilemekle birlikte, nisan ayı itibarıyla bir önceki yılın aynı dönemindeki seviyelerine yaklaşmıştır. Diğer illerdeki güçlü ihracat sonucunda toplam ihracatımız deprem öncesi seviyesine ulaşmıştır.

2022 yılının ikinci yarısında iktisadi faaliyette dış talep kaynaklı ivme kaybına rağmen, öngörülü şekilde aldığımız faiz kararlarının da etkisiyle, deprem öncesindeki dönemde işgücü piyasası sağlıklı gelişimini sürdürmüştür.

Mevsimsellikten arındırılmış istihdam, 2019 yıl sonuna kıyasla toplam 3,3 milyon kişi artarak 2022 yılı sonunda 31,5 milyon kişiye ulaşmıştır. Aynı dönemde işgücüne katılım oranı 1,3 puan artarak yüzde 53,9'a çıkmıştır. İşgücüne katılımdaki artışa karşın yüksek istihdam kazanımları neticesinde, bu dönemde işsizlik oranı 3,1 puan düşerek yüzde 10,3'e gerilemiştir.

Son iki yılda istihdam güçlü şekilde yükselirken, toplam istihdam birikimli olarak yüzde 15 oranında ve 4 milyon kişiden fazla artmıştır. Böylece, Türkiye son iki yılda istihdamını en çok artıran ülkeler arasında yer almıştır.

Ocak ayında mevsimsellikten arındırılmış istihdam 351 bin kişi artarken, şubat ayında depremin etkisiyle 361 bin kişi azalarak 31,5 milyon kişiye gerilemiştir. Depremin işgücü piyasası üzerindeki etkilerinin tam olarak değerlendirilebilmesi için veri akışının tamamlanması gerekmektedir.

Öte yandan, iktisadi faaliyet ile açık iş ve iş başvurularına ilişkin yüksek frekanslı veriler, depremin işgücü piyasası üzerindeki etkilerinin ülke genelinde sınırlı kalacağını göstermektedir.

2022 yılında hizmet sektörü büyümesi ve istihdamını destekleyen ve cari dengeye yüksek katkı veren turizm sektörü, güçlü seyrini 2023 yılında da sürdürmektedir. Mart ayında 12 ay birikimli turizm gelirleri 48,6 milyar dolara ulaşarak şimdiye kadarki en yüksek değerine çıkmıştır. Benzer şekilde, toplam ziyaretçi sayısı 53 milyonu aşarak tarihi zirvesine yükselmiştir.

Küresel turizm talebi pandemi öncesi seviyelerine ulaşırken, turizmdeki rekabetçi yapımızın da desteğiyle, önümüzdeki dönemde turizm gelirlerindeki artışın ve cari dengeye katkısının yılın tüm aylarına yayılarak süreceğini öngörüyoruz.

2022 yılında savaş ve küresel talepteki azalmaya karşın gücünü koruyan ihracatımız, 2023 yılında talep koşullarında devam eden zayıflık ve deprem felaketine rağmen, ürün ve ülke düzeyindeki çeşitlendirilmiş yapısı ile dayanıklılığını kanıtlamaya devam etmektedir.

Yükselen dış ticaret açığımızda tüm dünyada olduğu gibi 2022 yılında enerji fiyatları temel belirleyici olurken, 2023 yılında seviye olarak halen yüksek olmakla birlikte enerji fiyatlarındaki gerilemenin olumlu etkileri ithalatımıza yansımaya başlamıştır. Diğer taraftan, altın ve tüketim malları ithalatı yüksek seyretmiştir. Bununla birlikte, Nisan ayı geçici dış ticaret verileri, altın ithalatının, zirve yaptığı 2023 yılı ocak ayının yaklaşık dörtte birine indiğini göstermektedir.

2023 yılının geri kalanı cari dengelenmenin güçlendiği bir dönem olacaktır. Enerji fiyatları ve altın ithalatındaki normalleşmeye ek olarak küresel talepteki toparlanmanın sürmesinin ihracat üzerindeki etkileriyle birlikte dış ticaret dengesinde yıllık bazda iyileşme beklenmektedir. Turizm gelirlerinin güçlü seyri sonucunda yılın ikinci yarısında cari dengenin korunacağını öngörüyoruz. Buna ek olarak, mevcut değerlendirmelerimize göre yüksek teknoloji, enerji, yer altı zenginlikleri ve turizmin kapasitesini artırmaya yönelik yatırımlarımızın geri dönüşüyle birlikte, 2030 yılına kadarki süreçte cari dengeye birikimli olarak yaklaşık 289 milyar dolar katkı sağlanacağı tahmin edilmektedir.

Değerli Katılımcılar,

Konuşmamın bu bölümünde enflasyon görünümüne değinmek istiyorum.

Enflasyon ekim ayındaki zirve noktası olan yüzde 85,5'ten yaklaşık 42 puan gerileyerek nisan ayı itibarıyla yüzde 43,7'ye ulaşmıştır.

Enflasyondaki düşüş sürecinde etkin politikalarımız sonucu oluşan kur istikrarı, beklentilerdeki iyileşme ve küresel emtia fiyatlarındaki yavaşlama belirleyici rol oynamaktadır.

Enflasyondaki düşüş süreci, önceki Enflasyon Raporu'nda ilan ettiğimiz patikadan bir miktar daha yavaş gerçekleşmiştir. Bu sapmada işlenmemiş gıda piyasasındaki sorunlar nedeniyle et ve süt ürünleri temel rol oynamıştır. Ayrıca, ücret artışları, emeklilik düzenlemeleri ve kredilerdeki ivmelenmenin aynı anda gerçekleşmesi sonucunda güçlenen tüketim talebi ve deprem nedeniyle özellikle konut piyasasında ortaya çıkan arz-talep uyumsuzlukları da bu gelişmede etkili olmuştur.

Enflasyonun ana eğilimine yönelik göstergelerimiz, fiyat artış oranlarındaki belirgin yavaşlamayı teyit etmektedir. Çekirdek ve medyan enflasyon göstergeleri ocak ayındaki zamana bağlı fiyat ve ücret ayarlamaları kaynaklı artış dışında istikrarlı azalış eğilimini sürdürmektedir. Son dönemde çekirdek göstergeler Ekim 2021'den bu yana kaydedilen en düşük seviyelere gerilemiştir. Enflasyonun sadece ana eğilimine değil, yayılımına ilişkin göstergeler de gerilemektedir. Fiyat artan kalemlerin fiyatı azalan kalemlere oranına ilişkin bilgi sunan yayılım endeksi, özellikle üçüncü çeyrekte enflasyonda gerçekleşen hız kaybını doğrulamaktadır.

Enflasyondaki yavaşlama beklentilere de yansımıştır. 12 ve 24 ay sonrası enflasyon beklentileri eylül ayından itibaren gerilemeye başlayarak, nisan ayı itibarıyla sırasıyla 11,0 ve 6,8 puan azalmıştır. Tüketici Güven Endeksi ve İktisadi Yönelim Anketi verileri de hane halkı beklentilerinde ve şirket maliyetlerinde iyileşmeye işaret etmektedir.

2021 yılının son çeyreğinden itibaren yükselen ve jeopolitik gelişmelerle ivmelenen Türk lirası cinsinden ithalat birim değer endeksi, son dönemde yıllık bazda gerilemiştir. Bu gelişmede uluslararası fiyatlarda süregelen normalleşme ve döviz kurundaki istikrarlı seyir önemli rol oynamıştır. Böylelikle, enflasyon üzerindeki maliyet baskıları son dönemde büyük ölçüde ortadan kalkmıştır.

2022 yılı boyunca toparlanma gösteren yurt içi tedarikçi teslimat süresi, eylül ayından itibaren belirgin olarak iyileşmiştir. Özellikle ekim ayında tarihsel açıdan iyi olarak nitelendirilebilecek bir düzeye ulaşmış ve aralık ayında bu düzeyi de aşarak olumlu görünümünü güçlendirmiştir. Şubat ayında yaşadığımız deprem nedeniyle yurt içi teslimat süresinde sınırlı oranda gerileme görülmeyle birlikte, bu gerileme geçici olup teslimat süresi hızla toparlanmaya başlamıştır.

Petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyat artışları eylül ayından beri kademeli olarak azalmaktadır. Bu çerçevede, söz konusu ürünlerdeki yıllık fiyat artışı oranı eylül ayındaki zirve noktası olan yüzde 127,1'den, nisan ayı itibarıyla yüzde 55,1'e gerileyerek 72 puan azalmıştır.

Para Politikası

Saygıdeğer Konuklar,

Enflasyona ilişkin değerlendirmelerimizin ardından para politikası uygulamalarımızdan bahsetmek istiyorum.

Bildiğiniz gibi son bir yıldır bütüncül bir perspektifle uyguladığımız para politikamızı "Liralaşma Stratejisi" adıyla özetliyoruz. Liralaşma Stratejisi çerçevesinde yatırım, istihdam, üretim ve ihracat kapasitemizi artıracak reel sektör faaliyetlerinin uygun finansman olanaklarıyla buluşmasını amaçlamaktayız. Bu kapsamda, 2022 yılının ikinci yarısında küresel büyümeye yönelik artan belirsizlikler karşısında finansal koşulların destekleyici olması gerektiğini değerlendirerek politika faizini ön alıcı bir yaklaşımla 500 baz puan indirdik. Yaşadığımız felaket sonrasında da depremin ekonomik etkilerinin en aza indirilmesi ve deprem sonrası toparlanma sürecinin desteklenmesi amacıyla politika faizini 50 baz puan daha aşağıya çekerek yüzde 8,5 seviyesine getirdik.

Ticari kredi faizleri ve uzun vadeli faizlerin parasal aktarımı güçlendirecek şekilde oluşması amacıyla uyguladığımız hedefli politikalarla, finansman maliyetleri önemli ölçüde aşağı çekilmiştir. TL ticari kredi faizleri 2022 yılı temmuz ayından itibaren politika faizimizle uyumlu olarak 18 puan civarında azalmıştır. 10 yıl vadeli TL menkul kıymet faizleri de 2022 yılı mart ayından bu yana gerileyerek 15 puana yakın düşüş göstermiştir.

Uyguladığımız politika çerçevesinde finansman maliyetlerinin düşmesinin yanı sıra üretim ve cari fazla kapasitemizi artırmak amacıyla kredilerin verimli alanlarda kullanılması da önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, kararlılıkla yürüttüğümüz hedefli kredi politikamızın etkinliği sayesinde 2021 yılının ilk çeyreğinde TL firma kredisi kullandırmalarının yüzde 40'ının altında olan KOBİ payı, 2022 yılının ilk çeyreğinde yüzde 43'e, 2023'te ise yüzde 62'ye yükselmiştir.

Diğer taraftan, son dönemde firmaların döviz cinsi kredileri gerilemekle birlikte, tüketici kredilerindeki belirgin ivmelenme sonucunda toplam kredi büyümesi artış kaydetmiştir. Hedefli kredi politikamızın başarısı için kredilerin büyüme hızı, kompozisyonu ve kullanım amaçlarına ilişkin tüm politika araçlarını hedeflerimiz doğrultusunda kararlılıkla uygulamaya devam edeceğiz.

Liralaşma Stratejisi çerçevesinde uyguladığımız etkin politikalarla bankacılık sektörü mevduat yapısında önemli oranda liralaşma sağladık. Bu kapsamda, TL mevduat oranı yükselerek 2022 yılı ocak ayındaki yüzde 35,6 seviyesinden, halihazırdaki yüzde 59,7 seviyesine ulaşmıştır. Aynı zamanda teminat yapısında sabit getirili TL cinsinden kıymetlerin ve sistemin fonlanmasında Türk lirasının payı yükselmiştir. Bankacılık sektörü ile paralel şekilde firmaların ve hane halkının varlık ve yükümlülüklerinde Türk lirasının payındaki artış sürmektedir. Finansal sistemin kalıcı bir şekilde liralaşması hedefimize, finansal istikrarı da gözeterek, sağlam adımlarla ve aynı kararlılıkla ilerlemeye devam edeceğiz.

Orta Vadeli Tahminler

Değerli Katılımcılar,

Şimdiye kadar özetlediğim ve tahminlerimizin başlangıç noktasını teşkil eden iktisadi görünümün ardından sizlerle orta vadeli tahminlerimizi paylaşacağım.

Tahminlere baz teşkil eden temel varsayımlarla ilgili olarak emtia fiyatlarındaki aşağı yönlü seyri dikkate aldık.

İthalat fiyatlarında 2023 yılı için aşağı yönlü beklentimiz güçlenmiştir. Bir önceki rapor dönemine göre küresel büyümenin bölgesel olarak daha dengeli ve hızlı toparlandığını, arz kısıtlarının ve tedarik koşullarının tahmin ettiğimizden daha güçlü iyileştiğini gözlemliyoruz. Dolayısıyla enerji ve emtia fiyatlarının bir önceki raporda beklediğimizden daha olumlu gerçekleşeceğini varsayıyoruz.

Küresel koşulların ve artan yerli tedarikin desteğiyle enerji fiyatlarının tüketicilere yılın başına kıyasla daha uygun şekilde yansıtılacağını tahminlerimize dahil ettik.

Küresel gıda fiyatları oldukça önemli ölçüde geriledi. Diğer taraftan, yılın başında kuraklıkla ilgili gündeme gelen kaygılar son iki aydaki yağışlarla büyük ölçüde giderildi. Yurt içinde başta et fiyatları kaynaklı olmak üzere iç piyasa sorunlarından dolayı tahminimizden yüksek bir gıda enflasyonu geldi. Yılın geri kalanında gıda piyasasında fiyat istikrarı ve arz odaklı tüm tedbirlerin alınarak yurt içi gıda fiyatlarının uluslararası gıda fiyatlarıyla daha uyumlu bir seyir izleyeceğini tahminlerimize yansıtık.

Küresel büyüme rakamları tahminlerin üzerinde gerçekleşmiş ve resesyon endişeleri azalmıştır. Buna bağlı olarak küresel büyüme tahminlerimizi önceki Rapor dönemine göre sınırlı oranda yukarı yönlü güncelledik. Küresel finansal koşullardaki mevcut sıkılığın ise krediler yoluyla süreceğini değerlendiriyoruz.

Uyguladığımız politika bileşiminin tahmin döneminde parasal istikrarı güçlendirmesini bekliyoruz. Bu kapsamda, Liralaşma Stratejisinin tüm unsurlarıyla uygulandığı ve finansal koşulların enflasyonda öngördüğümüz düşüş süreciyle uyumlu olduğu bir görünümü esas aldık.

Tahminler üretilirken, fiyatlama davranışlarını ilgilendiren tüm yapısal konularda gereken tedbirlerin alınacağı, fiyat istikrarı odaklı bütüncül bir yaklaşımın kararlılıkla uygulanacağı bir görünüm esas alınmıştır.

Saygıdeğer Katılımcılar,

Şimdi, sizlerle, anlattığım bu çerçevede dâhilinde ürettiğimiz enflasyon tahminlerimizi paylaşmak istiyorum. Enflasyon tahmin aralığımızın orta noktaları, 2023 yılı sonunda yüzde 22,3; 2024 yılı sonunda yüzde 8,8 seviyelerine tekabül etmektedir.

Enflasyon gerilemeye devam etmekle birlikte önceki Enflasyon Raporu'nda sunulan tahmin aralığının üzerinde gerçekleşmiştir. Bu gelişmede, işlenmemiş gıda fiyatlarında öngörülerin üzerinde gerçekleşen artışlar önemli bir rol oynamıştır. Buna karşın, 2023 Yılı Para Politikası ve Liralaşma Stratejisi metninde de ifade ettiğimiz gibi enflasyon tahminlerimizi bir ara hedef olarak değerlendiriyoruz. Liralaşma Stratejimizin tüm araçlarını tahminlerimizle uyumlu bir enflasyon patikasını desteklemek için kullanmaya devam edeceğiz. Dolayısıyla, tahminlerimizde herhangi bir değişikliğe gitmeyerek 2023 yıl sonu tahminimizi yüzde 22,3; 2024 yıl sonu tahminimizi de yüzde 8,8'de sabit tuttuk.

Güncellemelere baktığımızda Türk lirasındaki istikrarlı seyrin devamıyla birlikte TL cinsi ithalat fiyatları, tahminlerimize 2,3 puanlık düşürücü etkide bulundu.

Gıda fiyatları, yukarıda bahsettiğim olumlu etkilere ek olarak, gerçekleşmenin etkisinden dolayı tahminlerimizi 1,5 puan yukarı çekti. İç talebin ise tahmin ettiğimizden güçlü seyretmesi nedeniyle 0,2 puanlık bir katkısı oldu.

Fiyat istikrarı odaklı bütüncül politikaların tüm paydaşlarca en etkin şekilde uygulanacağı enflasyon ile mücadele stratejimizi kararlılıkla izleyeceğiz. Mevcut politika çerçevemiz içerisinde enflasyondaki düşüş süreciyle uyumlu kredi koşulları ile istikrarını koruyan döviz kurlarının, enflasyonun ana eğiliminde bir önceki rapor tahminlerimizden daha güçlü bir iyileşme sağlayacağını öngörüyoruz. Dolayısıyla gıda ve deprem kaynaklı olarak oluşan tahmin sapmasının ana eğilimdeki düzeltmeyle büyük oranda dengelenerek 2023 yılı tahminleri üzerinde 0,6 puan yukarı yönlü etkisi oldu.

Değerli Katılımcılar,

Konuşmamın sonuna gelirken, sizlere para politikası uygulamalarımız çerçevesinde önümüzdeki döneme ilişkin genel değerlendirmemizi sunmak istiyorum.

Küresel ekonomide yaşanan periyodik krizlere karşın, enflasyonun ve faizlerin on yıllardır düşük seyrettiği, kamu açıklarının ve merkez bankası bilançolarının hızla genişlediği dönem, pandemi ve savaş sonucundaki arz şoklarının enflasyonist etkileri ile birlikte sona ermiştir. Arz şoklarının ilk etkileri ortadan kalkarken, çekirdek enflasyon göstergelerinin yüksek olduğu, finansal koşulların sıkılaştığı, borçlanma maliyetlerinin arttığı ve finansal sistem üzerindeki belirsizliklerin yüksek seyrettiği bir geçiş dönemindeyiz. Bu konjonktürde, birbirini tamamlayan araçlarla ve sürdürülebilirlik anlayışıyla oluşturduğumuz para politikası çerçevemiz olan Liralaşma Stratejisi Türkiye ekonomisinin potansiyelini gerçekleştirme kabiliyetini ve dayanıklılığını artırmaktadır.

Geçtiğimiz iki yılda, pandeminin etkileri henüz tam anlamıyla ortadan kalkmamışken, yakın bölgemizdeki savaş ve yüksek küresel enflasyonun yol açtığı çok yönlü negatif şoklar karşısında uyguladığımız politika çerçevesinin sunduğu sağlam yapı ekonomimizin başarıyla güçlenmeye devam etmesini sağlamıştır.

Jeopolitik ve küresel finansal koşulların zorlayıcı etkilerine rağmen, 2022 yılında Türkiye ekonomisi tüm beklentilerin üzerinde bir performans sergileyerek, milli gelirini yüzde 5,6; makine-teçhizat yatırımlarını yüzde 11,7; ihracatını yüzde 12,9 ve istihdamını ise yüzde 6,8 oranında artırarak dayanıklılığını kanıtlamıştır.

Uyguladığımız etkin politikalar, yaşadığımız büyük deprem felaketiyle olan mücadelemizde de yaraların mümkün olan en hızlı şekilde sarılmasına katkıda bulunmaktadır.

Önümüzdeki dönemde sürdürülebilir ve kalıcı fiyat istikrarı perspektifiyle oluşturulan Liralaşma Stratejisi kararlılıkla uygulanmaya devam edecektir. Politika faizlerimizi, ekonominin içinde bulunduğu dengeyi ayrıntılı olarak analiz ederek üretim kapasitesinin gelişimini sağlayacak düzeyde belirlerken, hedefli kredi politikası ve likidite araçlarımızla da amaçladığımız parasal aktarımın sağlıklı şekilde işlemlerini sağlayacağız.

Uyguladığımız çerçeveyi, bir taraftan yatırım, istihdam, üretim ve ihracatın gelişimi doğrultusunda, diğer taraftan finansal kaynakların bu amaçları engelleyen talep yönlü etkilerini en aza indirecek şekilde geliştireceğiz. Arz kapasitesini yükseltecek finansal koşulları oluşturarak cari dengemizi kalıcı fiyat istikrarıyla uyumlu bir yapıya kavuşturacağız.

Liralaşma adımlarımız ve çeşitlendirilmiş rezerv yönetimimiz sonucunda rezervlerimizin dayanıklılığını önemli ölçüde yükselttik. Döviz piyasalarındaki oynaklıkların azalmasında da önemli bir çipa vazifesi gören güçlü rezerv yapımızı koruyacağız.

Saygıdeğer Konuklar,

Önemle vurgulamak istediğim bir diğer nokta uyguladığımız politikaların enflasyonu düşürme gücüne sahip olduğudur. Küresel şokları daha yoğun hissettiğimiz bir coğrafyada olmamıza rağmen, yüksek bir ekonomik performansla eş anlı olarak enflasyonumuzun düşüyor olması bunun en büyük göstergesidir. Ülke ve dünya ekonomisine dair gelişmeleri güncel ve geniş kapsamlı veri setimizle sürekli olarak izlemekte; gerek reel sektör gerekse finansal sektöre ilişkin sahadan anlık olarak edindiğimiz bilgilerin de katkısıyla söz konusu gelişmeleri titizlikle değerlendirmekteyiz. Bu çerçevede, Türkiye ekonomisinin sahip olduğu dinamizm ile dayanıklılığa ve reel sektör ile bankacılık sektörü göstergelerinin gücüne hep birlikte şahit olmaktayız. Bu sayede, deprem felaketinin açtığı yaraları da hızla sarmaktayız.

Önümüzdeki dönemde enflasyondaki düşüş süreci devam ederken, aynı anda üretim ve cari fazla kapasitemizin gelişeceğini, finansal kaynakların en verimli şekilde kullanılmasının sağlanacağını ve afet bölgesinin iyhasına yönelik faaliyetlerin başarıyla süreceğini öngörüyoruz. Geliştirdiğimiz politikaların sunduğu araçlarımızla, bu öngörünün gerçekleşmesine engel teşkil edecek olan unsurları ortadan kaldırmaya ve enflasyondaki düşüş sürecini kararlılıkla sürdürmeye devam edeceğiz.

Konuşmama son verirken, başta Para Politikası Kurulu üyelerimiz ve Araştırma ve Para Politikası Genel Müdürlüğü çalışanlarımız olmak üzere Rapor süreci ve basın toplantısıyla ilgili hazırlıklarda görev alan tüm çalışma arkadaşlarıma huzurlarınızda bir kez daha teşekkür ediyorum.

Bildiğiniz üzere İstanbul Finans Merkezindeki binamızın yapım sürecinde son aşamaya ulaştık. İlerleyen dönemde toplantılarımızı yeni binamızda düzenlemek ve sizleri orada ağırlamaktan büyük mutluluk duyacağımızı belirtmek isterim.

Şimdi toplantımızın soru-cevap bölümüne geçebiliriz.